

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

BASHKIA PATOS
KËSHILLI I BASHKISË
KOORDINATOR I KONSULTIMIT PUBLIK

Nr. 3689 / Prot.
3

Patos, më 03/12 / 2024

PROCESVERBALI I TAKIMIT 26 NËNTOR 2024

Vendi: "Salla e Këshillit Bashkiak Patos"

Ora e fillimit: 10:00

Ora e mbarimit: 11:00

Dëgjuesë publike me temë: "Vlerësimi i kapitalit natyror, bashkia Patos".

Baza Ligjore: Në zbatim nenit 18 dhe 52 të ligjit nr. 139/2015 "Për vetëqeverisjen vendore" i ndryshuar, ligjit nr. 146/2012 "Për njoftimin dhe konsultimin publik", ligjit nr. 119/2014 "Për të drejtën e informimit", Rregullores së Këshillit Bashkiak "Për konsultimin publik".

Pjesëmarrës: Kryetar i Këshillit z. Armand Ahmetaj, Sekretare e Këshillit znj. Rafaela Xeba, Drejtor i Zhvillimit Bujqësor z. Orges Gollosi, Përgjegjëse e sektorit të pyjeve dhe mjedisit znj. Blerina Laçi, Specialiste e mjedisit znj. Valbona Semanjaku, Anëtarë të Këshillit të Bashkisë Patos, *rreth 36 pjesëmarrës (administratorë të njësive administrative, përfaqësues të shoqërisë civile, kryetarë të fshatrave, grupe interesi etj)*

Takimin hapet nga kryetari i Këshillit z. Armand Ahmetaj

Kryetari i Këshillit z. Armand Ahmetaj- të nderuar të pranishëm! Ju falenderoj që jeni bërë pjesë të kësaj dëgjese publike. Në zbatim nenit 18 dhe 52 të ligjit nr. 139/2015 “Për vetëqeverisjen vendore” i ndryshuar, ligjit nr. 146/2012 “Për njoftimin dhe konsultimin publik”, ligjit nr. 119/2014 “Për të drejtën e informimit”, Rregullores së Këshillit Bashkiak “Për konsultimin publik, sot do të prezantojmë nga ana e ekzekutivit materialin e përgatitur lidhur me vlerësimin e kapitalit natyror të bashkisë Patos. Menjëherë po ia lë fjalën ekzekutivit për prezantim.

**Kryetari i Këshillit
z. Armand Ahmetaj**

Dëgjese publike me temë:

**“Vlerësimi i Kapitalit Natyror, bashkia
Patos”.**

Nëntor 2024

Përgjegjëse e sektorit të pyjeve dhe mjedisit znj. Blerina Laçi- përshëndetje! Bashkia Patos disponon një larmshmëri të llojeve të kapitalit natyror (KN) ku përfshihen burimet minerare, burimet ujore, pyjet dhe kullotat, tokat bujqësore, burime energjitike të rinovueshme, zona natyrore me potencial turistik dhe biodiversiteti. Ndër burimet kryesore është energjia fosile nëpërmjet vendburimit të naftës në Patos-Marinzë. Hartuesit e këtij

**Përgjegjëse e sektorit të pyjeve dhe
mjedisit
znj. Blerina Laçi**

Dëgjese publike me temë:

**“Vlerësimi i Kapitalit Natyror, bashkia
Patos”.**

Nëntor 2024

punimi kanë arritur në përfundime rreth inventarit sasior dhe monetar të burimeve natyrore duke u përpjekur të ndjekin praktikën më të mirë për të kuptuar dhe menaxhuar më mirë burimet tona natyrore, të cilat janë themelore për zhvillimin e qëndrueshëm. Në bazë të

analizës së realizuar, fluksi vjetor monetar nga KN në bashkinë Patos është rreth 32 miliardë lekë, ndërsa aktivi monetar llogaritet rreth 170 miliardë lekë. Duhet theksuar se fluksi më i madh monetar në bashkinë Patos vjen nga shfrytëzimi i burimeve minerare në vendburimin Patos-Marinzë, i cili në fakt nuk i përket vetëm bashkisë Patos. Bujqësia është një nga sektorët më të rëndësishëm në bashkinë Patos dhe prodhimet bujqësore janë burimi kryesor i të ardhurave për banorët pasi kanë një rëndësi të madhe ekonomike. Vlera e prodhimeve bujqësore në bashkinë Patos zë rreth 10 % të vlerës së kapitalit natyror. Gjithashtu një pjesë të konsiderueshme të fluksit monetar e zë (2%) potenciali i bashkisë për shfrytëzimin e tokave inproduktive dhe tokave me bimësi pyjore për gjenerimin e energjisë së rinovueshme nëpërmjet teknologjisë së fotovoltaikeve.

Ky raport është vlerësimi i kapitalit natyror të bashkisë Patos. Raporti përfshin pasuritë natyrore të bashkisë Patos, siç janë pyjet, burimet ujore, toka bujqësore të cilat mund të përdoren për zhvillim ekonomik dhe mirëqenie lokale. Nevoja për hartimin e këtij raporti është për disa arsye kyçe si planifikimi i qëndrueshëm, mirëmenaxhimi i burimeve të tokës, ujërave dhe mjedisit. Ky raport shërben për të identifikuar sfidat dhe potencialet e kapitalit natyror në bashkinë Patos duke lejuar të merren masa korrigjuese dhe të përmirësojë përdorimin e burimeve natyrore. Përfshirja e informacionit të kapitalit natyror në një raport mund të rrisë ndërgjegjësimin e komunitetit dhe të ndihmojë në mbrojtjen e mjedisit. Qëllimi i tij është të ofrojë një analizë të hollësishme të burimeve natyrore si përshkrimin dhe vlerësimin e pyjeve, ujërave, sigurimin e të dhënave të plota mbi gjëndjen e mjedisit duke përfshirë ndikimet e faktorëve të ndryshueshëm dhe të pandryshueshëm. Raporti është i bazuar në një metodologji të hartuar nga Prezenca e OSBE-së në Shqipëri për "Vlerësimin e Kapitalit Natyror". Duke ndjekur linjën metodike, raporti është i ndërtuar në tre kapituj kryesor:

- I) Kapitulli i parë paraqet një profil të përgjithshëm të bashkisë Patos në këndvështrimin socialekonomik, mjedisor, historik dhe kulturor;
- II) Në kapitullin e dytë të raportit prezantohet një hartëzim i gjithë elementëve sasior dhe cilësor të kapitalit natyror në bashkinë Patos;
- III) Në kapitullin e tretë paraqitet vlerësimi monetar i kapitalit natyror të Bashkisë Patos bazuar në të dhënat sasiore të paraqitura nga Grupi i Punës së bashkisë.

Qëllimi kryesor i këtij raporti është të trajtojë pyetjet e mëposhtme: Kush është kapitali natyror në bashkinë Patos dhe kush është vlera ekonomike, monetare e këtij kapitali? Për t'iu përgjigjur këtyre pyetjeve, ky raport ka si objekt:

- Të zhvillojë një inventar të detajuar sasior dhe cilësor të kapitalit natyror në bashkinë Patos duke analizuar gjithë potencialin e mundshëm kërkimor, statistikor përgjatë një sërë sektorësh;
- Të vlerësojë vlerën monetare të këtij kapitali duke përdorur formula dhe metodologji specifike sipas legjislacionit në fuqi për elementët e kapitalit;

Ky raport është bazuar në metodologjinë e hartuar nga Prezenca e OSBE-së në Shqipëri sëbashku me Ministrinë e Brendshme (OSCE & MB, 2021). Grupi i punës, grumbulloi të dhëna sipas metodologjisë me qëllim popullimin e databazës për një analizë sa më të plotë për kapitalin natyror (KN). Mbledhja e të dhënave, edhe pse një sfidë, u tejkalua duke përdorur të gjitha burimet nga institucione vendore, rajonale dhe kombëtare. Përpunimi i të dhënave u përqendrua në sasinë, cilësinë dhe vendndodhjen e aseteve të KN. Raporti paraprak u konsultua fillimisht së brendshmi nga grupi i punës, i cili më pas e konsultoi atë me aktorë të tjerë. Më pas raporti paraprak u konsultua në një seminar vendor me përfaqësues vendor dhe ekspertë teknik.

Për sa i përket profilit të bashkisë Patos vlen të theksohen këto elementë:

Qyteti i Patosit është pjesë e Qarkut Fier. Patosi është qyteti i tretë më i madh për nga numri i banorëve, në Qarkun e Fierit. Treva ku shtrihet sot bashkia Patos ka qënë e banuar qysh në lashtësi, rreth shek X p.e.r. Në këtë trevë kanë ekzistuar tre qytete të vjetër: Qyteti më i lashtë "Tuba" (në antikitetet përmendet me emrin Stefanaphana) Qyteti antik i Orgesit (Margëlliçi) Qyteti Poline (Novosela). Qytetet Tuba dhe Polinë kanë qënë qytete të mëdha, qendra të prodhimit, grumbullimit e tregtimit të prodhimeve bujqësore dhe blegtorale. Qyteti i Ri Patos ndodhet në juglindje të qytetit të Fierit, është një qytezë industriale e krijuar rreth vitit 1949 për të strehuar punëtorët dhe inxhinierët që punësoheshin në të quajturën "Zona PatosMarinëz". Patosi është kryeqendra e industrisë së nxjerrjes së naftës në Shqipëri. Qyteti i Patosit ndodhet 7 km në jugperëndim të qytetit të Fierit i shtrirë përgjatë vargut kodrinor i cili ndan Fushën e Myzeqesë nga lugina e lumit Gjanica. Ky varg kodrinor vazhdon në formë harku përgjatë rrugës Patos-Fier duke përngjarë me një amfiteatër natyror. Ai është pjesë e kodrave të Mallakastrës së poshtme të cilat vazhdojnë drejt Jugut deri në lumin Vjosë. Pika më e lartë e rajonit ndodhet në kodrën e Margëlliçit me kuotë 320 m mbi nivelin e detit. Përpara qytetit drejt veriut dhe veri-perëndimit shtrihet fusha e Myzeqesë. Bashkia Patos përbëhet nga 42.106 banorë me një dendësi prej 510.37 banorë për km² sipas Regjistrit Civil.

Bashkia e Patosit përbëhet nga 3 njësi administrative: Patos, Zharrëz dhe Ruzhdie. Territori i bashkisë së Patosit shtrihet pjesërisht mbi zonën naftëmbajtëse Patos-Marinëz, e cila përbën një burim natyror të rëndësishëm dhe potencial për zhvillimin ekonomik. Sektorët që ofrojnë punësim për banorët e zonës janë industria e nxjerrjes së naftës, sektori i ndërtimit, bujqësia, blegtoaria dhe pemëtaria. Pjesë të rëndësishme të kaptait natyrore të bashkisë Patos janë infrastruktura e ujitjes dhe rezervuarët të cilët përbëhen nga lumi Seman, rezervuari i Zharrzës, i cili furnizohet nga përroi i Buallit dhe rezervuari i Ruzhdies, i cili furnizohet nga mbledhja e ujërave natyrore (shirave dhe burimet ujore nëntokësore). Në total bashkisë Patos i janë transferuar 132.864 km kanale ujitëse të II-të dhe të III-të. Për sa i përket monumenteve kulturore dhe natyrore vlen të përmendet Kalaja e Margëlliçit. Tuma e Patosit ndodhet në fshatin Rrerës të qytetit të Patosit. Kjo tumë ka qënë e përdorur për varrime gjatë një kohe që përfshinte fundin e epokës së bronzit dhe fazën e parë të epokës së hekurit (shek.VII p.K). Janë zbuluar 76 varre, nga të cilët 62 i takojnë periudhës së bronzit të vonë, dhe hekurit të hershëm, ndërsa 14 i takojnë shekujve të parë para Krishtit dhe mesjetës së hershme. Gjithashtu pjesë e KN janë edhe ura e Ofiçinës që ndodhet në Ofiçinë të qytetit të Patosit. Novo-selë do të thotë “stacion i ri”. Zoira – (Zharrëza) i plotfuqishëm, rezervuari i Zharrzës, rezervuari i Ruzhdies, Ujëvarat në kanionin e Siqecës, rrap i Zhugrit.

Monumente kulti që janë pjeç e Kapitalit Natyror të bashkisë Patos janë kisha “Kryeëngjëlli Mihal” ose siç njihet ndryshe Kisha e “Shën Mëhillit” ndodhet në fshatin Dukas Breg, Manastiri i “Shën Trifonit”. Maozeleumi i “Shën Trifonit” ndodhet në Sheqishte të Zharrzës, Mekami i Drenies ndodhet në fshatin Drenie dhe është njohur ndryshe si Teqeja e Baba Rrapos, varri i Baba Mustafait (të gjatë) ndodhet në Ruzhdie.

Kapitali social përfshin marrëdhëniet e mira dhe bashkëpunimin mes banorëve dhe organizatave në zhvillimin e iniciativave të përbashkëta si dhe përmirësimin e kushteve të jetës në komunitet. Kjo përfshin ndërveprim pozitiv social dhe besimin reciprok mes anëtarëve të komunitetit. Kapitali social promovon bashkëpunimin dhe solidaritetin në ndërtimin e një mjedisi të qëndrueshëm dhe prosperues në bashkinë Patos. Patosi ka një qëndrueshmëri në organizimin e festave vendore si: Festa e qytetit të Patosit që organizohet çdo 23 Qershor, Festa e Njesisë Zharrëz që zhvillohet çdo 29 Shtator dhe festa e Njesisë Ruzhdie që festohet çdo 20 Tetor. Patosi ka një komunitet të qëndrueshme dhe dinamik që prej shumë vitesh gëzon një qëndrueshmëri sociale. Jeta e banorëve është e integruar dhe harmonizon me nevojat dhe pritshmëritë e të gjithë grupmoshave, me njerëz që aftësohen për t'i kontribuar zhvillimit dhe inovacionit, me komunitete që ruajnë e përçojnë vlerat tek të rinjtë, e ku bashkëpunimi rrit prurjet dhe shanset e përparimit për të gjithë. Emigrimi dhe

lëvizja e lirë kanë ndikuar në cilësinë e jetës së komunitet në Patos. Patosi ka popullsi dinamike dhe ka një numër të madh punonjësish të arsimuar dhe me potencial të mirë për punë teknike, profesionale (në fushën e bujqësisë dhe përpunimit të naftës por jo vetëm), administrative dhe politikbërëse. Patosi ka një numër personalitetesh të vlerësuara me tituj nga bashkia për kontributin e tyre në zhvillimin e zonës. Kapitali i prodhuar në bashkinë patos përfshin fushat naftëmbajtëse e Zharrzës dhe Belinës ku së bashku me fshatrat kufitare të qytetit të Patosit njihet ndryshe si zona naftëmbajtëse Patos-Marinëz. Pjesë e kapitalit natyror në Patos është stoku i burimeve natyrore si bimësia, uji, toka dhe biodiversiteti që gjenerojnë shërbime të ekosistemit për prodhimin e ushqimit. Bashkia Patos ka një buxhet vjetor që arrin në 836,159,531 lekë. Ky buxhet është i përbërë nga transferta qeveritare (transferta e pakushtëzuar e përgjithshme) në vlerën 252,483,807 lekë. Buxheti nga transferta sektoriale është në vlerë 134,276,536 lekë. Por një zë me rëndësi në buxhet domethënëse për kapitalin financiar janë të ardhurat e veta që për vitin 2023 arrijnë në 449,399,188 lekë.

Territori i bashkisë Patos, përbëhet nga një terren kodrinor i cili në pjesën jugore të tij ka dhe një pjesë pyjore e cila përfshin një sipërfaqe totale prej 682.75 Ha dhe pjesa më e madhe është Pyll. Bashkia Patos është një bashki rurale, ku jo vetëm struktura e popullatës por edhe struktura ekonomike ka një drejtim të theksuar rural. Baza e prodhimit bujqësor në territorin e bashkisë Patos janë drithërat me destinacion për konsum të familjeve të rajonit dhe për ushqim koncentrat për blegtori. Këto prodhime të freskëta dhe të përpunuara i drejton në destinacionin e tregut rajonal të Fierit dhe atë kombëtar. Për saq i përket blegtorisë, bashkia e Patosit, në territorin e saj ka edhe një numër të lartë burimesh blegtorale ku përfshihen kafshë të shumëllojshëm. Kapitali natyror përfaqëson stokun e burimeve natyrore të një vendi, i cili përfshin ajrin, ujin, mineralet dhe të gjitha gjallesat. Burimet minerare të bashkisë Patos energjinë me bazë karboni, energjinë e rinovueshme, burimet ujore përfshin ujërat sipërfaqësor.

Zbatimi i metodologjisë së vlerësimit të Kapitalit Natyror dhe praktikimi në bashkinë Patos përfundoi në disa rezultate konkrete të cilat po i rendisim si më poshtë vijon. Koncepti i Kapitalit Natyror u mirëprit nga bashkia Patos. Institucionet qendrore dhe vendore e mbështetën qasjen e vlerësimit të Kapitalit Natyror dhe përfitimet e tij. Bashkia Patos, mendoi në mënyrë të integruar rreth kapitalit natyror që ka në dispozicion duke u përpjekur të hartojë një listë të detajuar të kapitaleve të ndryshme. Ky raport nuk është thjeshtë një listë inventari fizik i pasurive, por edhe i funksioneve dhe fluksit të shërbimeve apo potencialit për shërbime i shoqëruar me analiza ekonomike mbi përdorimet alternative. Bashkia zotëron tashmë një metodike të vlerësimit ekonomik të kapitalit natyror për pjesën më të madhe të

pasurive të saj tokësore edhe nëntokësore të ekosistemit, të ndërlidhura me njëra tjetrën dhe lehtësisht të aksesueshme për tu përditësuar nga vetë bashkia. Rezultatet e vlerësimit janë paraqitur për ekosistemet pyjore, ekosistemet ujore, vendburimet minerare, etj., ç'ka përbën një bazë të mjaftueshme për vlerësimin dhe krahasimin me veten dhe peshën që zënë në shkallë kombëtare.

Ky është edhe materiali i përgatitur për prezantimin e raportit të vlerësimit të Kapitalit Natyror. Faleminderit për vëmendjen!

Kryetari i Këshillit z. Armand Ahmetaj- faleminderit ekzekutivit për prezantimin e materialit. Tani mund të vazhdojmë me pjesën e diskutimeve dhe pyetje tuaja lidhur mbi raportin e Kapitalit Natyror.

**Kryetari i Këshillit
z. Armand Ahmetaj**

**Dëgjese publike me temë:
“Vlerësimi i Kapitalit Natyror, bashkia
Patos”.**

Nëntor 2024

Duke qenë se asnjë nuk ka ndonjë pyetje apo sugjerim, e deklarojmë të mbyllur këtë dëgjese publike. Ju falenderoj për pjesëmarrjen dhe shihemi në takime të tjera!

Koordinator i Konsultimit Publik

Simela Shahina

Sekretar i Këshillit

Refacla Xeba

